

Doma

Velik del življenja preživimo v svojem domu. Pomivanje posode, branje knjige ob nočni svetilki, ogrevanje stanovanja in številne druge dejavnosti imajo pomemben vpliv na okolje. Na srečo ni res, da moramo za bolj čisto okolje ždeti v mrzli in temni hiši - majhne spremembe, ki ne vplivajo bistveno na naš način življenja, lahko pripomorejo veliko v čistejšemu okolju. Oglejte si nasvete o tem, kako lahko doma varujemo okolje:

Energija

- Namesto navadnih žarnic uporabljajmo energetske varčne žarnice. Te na dolgi rok pomenijo prihranek ker trajajo dlje in porabijo manj električne energije.
- Naprave, ki jih trenutno ne potrebujemo, vedno popolnoma izkjučimo. Televizor, mikrovalovna pečica in še kakšen gospodinjski aparat v stanju pripravljenosti porabijo skoraj toliko elektrike, kot če bi bili vklopljeni.
- Hitro, toda temeljito zračenje nekajkrat dnevno je bolj učinkovito kot rahlo odprto okno cel dan.
- Regulirajmo temperaturo v stanovanju. Pravilna temperatura v sobah za delo in življenje je med 20 - 21° C. Priporočene temperature so: hodnik 15°, kopalnica 23°, kuhinja 18°, dnevna ali delovna soba 21°, spalnica 18°. Vsaka stopinja manj zmanjša stroške ogrevanja za okoli 6 %. Ponoči je lahko temperatura še za kakšne 2-3° nižja. Vsakokrat kadar gremo z doma, ugasimo gretje.
- Grelnik vode nastavimo na največ 60 ° C (dovolj je že 54 ° C) in ga redno vzdržujemo. Grelnik naj bo primerno izoliran.
- Temperatura v hladilniku in zamrzovalniku naj ne bo nižja kot potrebno. Običajna temperatura v hladilniku med 3 in 5 ° C, v zamrzovalniku pa med -32 in -15 ° C. 5 ° C nižja temperatura od potrebne porabi 25% več energije. Hladilnik in zamrzovalnik redno čistimo.
- Pralni stroj uporabljajmo le, ko je poln. Temperatura vode naj bo čim nižja.
- Namesto v sušilnem stroju, sušimo obleke na prostem. Če sušilni stroj že uporabljamo, storimo to le, ko je poln. Pri tem pazimo, da so filtri vedno očiščeni.
- Ne likajmo brisač, posteljnine in ostalih stvari, ki jih lahko uporabimo ne da bi bile zlikane. Poleg energije prihranimo s tem tudi čas.
- Pri kuhanju lonec vedno pokrijemo in tako preprečimo izgubo toplote.
- Energijsko intenzivne dejavnosti (npr. sesanje, pranje ipd.) izvajajmo v 'cenejši tarifi'. Tako ne le plačamo manj, temveč tudi zmanjšujemo možnost gradnje velikih termo- ali jedrskih elektrarn (načrtovalci namreč planirajo gradnjo elektrarn glede na porabo v 'dražji tarifi').
- Če imamo možnost, izberimo podjetje, ki dostavlja elektriko iz obnovljivih virov, kot npr. vodne ali sončne energije. Potenciali obnovljivih virov lahko stabilizirajo in celo zmanjšajo globalne emisije toplogrednih plinov brez dodatnih stroškov. Taki energetske sistemi so regionalno in lokalno dostopni, kar pomeni tudi bolj varno obliko energije in zmanjšano odvisnost regije/države.
- Obstajajo tehnologije za gradnjo zgradb, ki ne potrebujejo energije za ogrevanje. Dobra izolacija, velika okna proti jugu in lovljenje toplote, ki jo oddajajo gospodinjske naprave, v kombinaciji s pametno cirkulacijo zraka, dajo enako ugodje (tj. topel in udoben dom) kot tradicionalna hiša, vendar ne proizvajajo nič emisij za ogrevanje. Poleg tega je tudi cenovno ugodno, kajti ni potrebno plačevati ogrevalnih naprav in računov za ogrevanje. Izolacija podstrešja lahko zmanjša porabo energije, prav tako izolacija zunanjih sten. Dodatna ukrepa sta lahko izolacija sten za radiatorji in toplovodnih cevi, kjer prav tako lahko uhaja veliko toplote.

Gradnja in prenova

- V zimskih mesecih ponoči okna po možnosti zastirajmo s polkni oziroma roletami, da zmanjšamo izgube toplote.
- Za pasivno ogrevanje s sončno toploto lahko posrbimo že pri obstoječih hišah tako, da na južno stran postavimo steklenjak ter južno steno prebavamo temno.
- Pred kurilno sezono preverimo tesnjenje oken in na netesna okna prilepimo samolepilni trak za tesnenje.
- Da prihranimo energijo, ki bi uhajala skozi steno za radiatorji, lahko za radiator postavimo reflektor. Lahko ga kupimo ali izdelamo sami, tako da lepenko prevlečemo z aluminijevo folijo.
- Izolirajmo vodo povsod tam, kjer je speljana skozi neogrevan prostor.

• **Pri novogradnjah** se posvetimo izdelavi premišljenega načrta gradnje, ki bo upošteval teren, podnebje, lego sonca ipd. Temu nato prilagodimo razporeditev prostorov.

• Velika dvojna okna na južni strani spuščajo v hišo zelo veliko sončne toplote.

• 6 sprememb, s katerimi lahko zmanjšamo porabo energije **v starejši hiši**: izolirajmo podstrešje, vstavimo dvojne šipe, izolirajmo votle stene, zatesnimo okna in vrata, izolirajmo bojlerje in cevi, ter namestimo termostate na radiatorje.

Odpadki

- Pri ravnanju z odpadki se vedno držimo načela »Zmanjšaj – Ponovno uporabi – Recikliraj« po enakem vrstnem redu. Nastajanje odpadkov preprečujemo, če pa že odpadek nastaja, ga vsaj reciklirajmo.
- Veliko stvari, ki jih ne rabimo več, lahko komu podarimo. Tudi na ta način ohranjamo dragocene naravne vire.
- Odpadke pred odlaganjem čim bolj stisnemo in s tem čim bolj izkoristimo prostornino.
- Poplavi nenaročenih tiskovin se lahko izognemo tako, da na svoj poštni nabiralnik prilepimo nalepko, ki jo kupimo na pošti.
- V zabojnike za ločene komunalne odpadke sodijo le tisti materiali, katerim je namenjen. Tako, na primer, stekleno embalažo izpraznimo in ji odstranimo pokrovček, preden jo oddamo v zabojnik.
- Stari akumulatorji, baterije, barve in topila, kemikalije, olja in masti, pesticidi, pralna in kozmetična sredstva so nevarni odpadki. Oddamo jih lahko direktno zbiralcem (baterije – trgovinam z baterijami, odpadna olja – bencinskim servisom) ali pa z njimi počakamo na organiziran odvoz, ki je organiziran nekajkrat letno.
- Vsakokrat ko gremo v trgovino, imejmo s seboj platneno vrečko za večkratno uporabo. Poleg tega pa še vrečke za tehtanje zelenjave in sadja, ki jih lahko uporabimo večkrat. Kupci imamo vso možnost in pravico zavračati nakupovalne vrečke, plastično embalažo in vse, kar je iz obstojne plastike.
- Pri kupovanju, bodimo pozorni na količino embalaže in jo poskušajmo zmanjšati s tem, da jo zavrnemo.
- Če imamo možnost, kompostirajmo lastne organske odpadke – tiste iz kuhinje in zelene odpadke iz vrta. Tako lahko prispevamo k zmanjšanju deleža bio odpadkov na odlagališčih (v Sloveniji – 39%), s tem zmanjšamo vrsto problemov od nastajanja toplogrednih plinov, do nastajanja organskih kislin, v zemlji na svojem vrtu pa ohranjamo koristne snovi.
- Gradbene odpadke oddajamo v zbirnih centrih komunale. Za Ljubljano je to npr. Zbirni center Barje.

Kemikalije

- Uporabljajmo čim manj kemičnih čistil in namesto tega malo tople vode, več časa in več mehanskega dela.
- Če kemikalije (praški, čistila, šamponi...) že uporabljamo, potem storimo to v čim manjših količinah in čim manj koncentrirano.
- Uporabljajmo čim manj pralnega praška (količine opisane v navodilih so ponavadi prevelike).
- V stranišču in kopalnici ne uporabljajmo agresivnih čistil in sredstev za dezinfekcijo, pač pa raje naravna sredstva, kot so kis, limona ali sol. Ne uporabljajmo sredstev za odlišavljenje WC školjke.
- Preverimo vsebino pralnih praškov in uporabljajmo tiste, ki so okolju prijaznejši kot ostali. Prašek naj bo obvezno brez fosfatov.
- Ne uporabljajmo mehčalcev, saj večina pralnih praškov že vsebuje mehčalce.
- Za čiščenje okenskih stekel raje uporabimo toplo vodo in star časopisni papir.
- Ne uporabljajmo različnih razpršilcev, saj njihovi potisni plini uničujejo ozon.
- Preostanke barv podarimo sosedom, šolam, društvom, gradbenim / pleskarskim podjetjem itd. Če jih moramo zavreči, jih uvrstimo med nevarne odpadke.

Transport

- Zmanjšujmo število nepotrebnih (kratkih) voženj, ki jih lahko opravimo peš, s kolesom ali avtobusom. Pri tem upoštevajmo vse prednosti določenega načina mobilnosti, kot so na primer rekreacija in brezplačna parkirna.
- Poskusimo združevati opravke na enem mestu, s čimer poleg goriva prihranimo tudi čas.
- Če že moramo voziti, se izogibamo agresivnemu pospeševanju, speljevanju in zaviranju in hitri vožnji. Uporabljajmo pravilno prestavo. Ne prevažajmo nepotrebne prtljage in odstranimo nosilce koles in smuči na strehi, kadar jih ne potrebujemo, saj povečajo odpornost in porabo goriva.

- Avto redno vzdržujemo in servisirajmo. Preverjajmo, ali so gume primerno napihnjene.
- Namesto z letalom ali avtomobilom raje potujemo z vlakom.
- Dogovorimo se s sosedi, znanci in sodelavci, ki imajo isto pot, da se peljemo skupaj in tako prispevamo k boljši izkoriščenosti avtomobilov.
- Ko kupujemo nov avto, preverimo njegove lastnosti in upoštevajmo vse dejanske okoljske ter materialne stroške. Pretehtajmo smiselnost dodatne opreme, kot je klimatska naprava, servomehanizmi, avtomatski menjalnik, elektronsko uravnavanje oken, sedežev in ogledal. Ti porabijo za delovanje več energije, prispevajo k manjši aerodinamičnosti in večji teži avtomobila, in s tem k večji porabi goriva.
- Če je mogoče, kupujemo lokalne izdelke. Bodimo pozorni na to, od kod so prišle surovine, kje je bil izdelek proizveden in kje pakiran. Tudi trgovcem dajmo vedeti, da imamo raje izdelke, ki prepotujejo najkrajšo možno pot.

Voda

- Zaprimo vodo medtem ko si umivamo zobe.
- Pomivalni in pralni stroj vključimo le takrat, ko je poln ali pa uporabimo program za polovično količino.
- Vodo, ki smo uporabili za pomivanje posode ali pranje zelenjave, lahko porabimo za zalivanje vrta ali sobnih rastlin.
- Raje kot kopel, si privoščimo tuširanje.
- Pri pomivanju posode uporabimo vodo, ki je v koritu, tekočo vodo pa le za izpiranje.
- Avto perimo čim manjkrat. Namesto s pitno vodo ga operimo v avtopralnicah, ki imajo sistem zajemanja odpadne vode in uporabljajo okolju prijaznejša sredstva kot drugod.
- Minimizirajmo porabo vode za čiščenje WC školjke tako, da ali izberemo kotliček z minimalnim splakom oz. takšen z dvojnimi sistemom splakovanja, ali pa v obstoječi količek postavimo steklenico z vodo ali opeko ali kaj drugega, kar bo kotličku zmanjšalo prostornino.
- Na pipe in tuš namestimo zračnik za nizek pretok zraka, ki omogočajo za približno polovico manjšo porabo vode.

Vrt

- Vrt in trato zalivajmo z deževnico, ki jo prestrežemo v veliko posodo. Zalivajmo samo zgodaj zjutraj ali proti večeru, ko je izhlapevanje manjše in učinek zalivanja večji, in nikoli ne v vetru, ki odnaša vlago.
- Za zalivanje trate je potrebno veliko manj vode kot si mislimo; zadošča že 2 cm vode na teden.
- Na svojem vrtu kompostirajmo vse svoje organske odpadke iz gospodinjstva in vrta. S tem zmanjšamo količino odpadkov, compost pa bo zemljo obogatil bolje od vseh umetnih gnojil.
- Ne uporabljajmo pesticidov in podobnih kemičnih sredstev. Poizkusimo se v t.i. ekološkem oz. organskem obdelovanju zemlje in pridelovanju izdelkov.
- Možnosti za razvoj škodljivcev lahko zmanjšamo, če sadimo ob pravem času, na pravem kraju, ob pravih vremenskih pogojih in ne preveč nagosto, če sadimo v kvalitetno zemljo, če kolobarimo in če drugo ob drugi sadimo rastline, ki se prenašajo.
- Namesto umetnih, uporabimo raje številna naravna gnojila (npr. kompost, deževniki) in naravne pesticide (npr. škropilo pripravljeno iz gabeza, kopriv, roženine ali mehkega mila).
- Nikoli ne iztrebljajmo mrčesa do kraja, lahko pa ga ekološko omejimo, če se preveč razmnoži.
- Sadimo avtohtone rastline, ne pa eksotov in hibridov, ki so občutljivi na bolezni in škodljivce. Domorodne rastline tudi potrebujejo manj vode, manj gnojil in manj časa.
- Sajenje nekaterih koristnih rastlin med vrtnine je enostavna tehnika, ki uporablja popolnoma naravne metode zatiranja škodljivcev.
- Opustimo »kozmetično« škropljenje (za lepši videz) in »koledarsko« škropljenje (proti nevarnostim, ki sploh še ne obstajajo).
- Za božič / novo leto lahko uporabimo živo novoletno jelko, ki jo po praznikih iz lonca posadimo na vrt ali drugam v naravo.
- Orodje si lahko izposojamo ter tako prihranimo vire, potrebne za izdelavo ter denar. Izposojanje orodja in malih vrtnih strojev pomeni pametno izkoriščanje virov in je dober zgled drugim.

Nakupovanje

- Kupujemo hrano, ki je pridelana lokalno. S tem znižujemo stroške za nepotrebno skladiščenje, prevoz in distribucijo, in tako prihranimo pri energiji, gorivu in režijskih stroških ter prispevamo k zmanjšanju toplogrednih emisij.
- Sezonskega sadja in zelenjave ne kupujemo izven sezone.
- Kupujemo domače vrste; tako pomagamo, da jih ne bodo izpodrinile nove, standardizirane vrste z velikih posestev.
- Kupujemo osnovna živila in jih doma sproti pripravljamo, pri pripravi pa uporabljamo sveže ali posušene začimbe namesto začimbni mešanic in jušnih kock.
- Izbiramo čimmanj rafinirana živila, izogibajmo se aditivom, barvilom in konzervansom. Kupujemo sadne sokove namesto pijač, presno meso namesto klobas, sire namesto topljenih sirov itd.
- Ne kupujemo zmrznjene hrane. Pakiranje in priprava zmrznjene hrane je energetsko zelo potratno, zato izbiramo svežo hrano.
- Kupujemo gospodinjske aparate, ki sodijo v energijski razred A. Danes stanejo res malce več, toda ponavadi se še prej kot v petih letih izkažejo za cenejše kot ostali izdelki, saj porabijo bistveno manj elektrike.
- Po nakupih se ne podajamo z avtomobilom. Raje uporabljamo sredstva javnega prevoza, ali še boljše - odpravimo se v trgovine, ki so nam najbližje.
- Izbiramo ekološke izdelke. Biološke kmetije imajo 7 osnovnih prednosti: lokalnost, izboljševanje zemlje, kvaliteto pridelka, majhna poraba energije, zadovoljstvo zaposlenih, ne onesnažujejo in ohranjajo biološko raznovrstnost.
- Bojkotirajmo vse izdelke, ki škodujejo katerikoli komponenti okolja (krzneni plašči, razpršila ipd.).

V službi

Tudi v službi lahko na številne načine ravnate odgovorno do okolja. Predstavljamo vam nekaj zamisli, kako lahko svojo službo naredite okolju prijaznejšo.

Na poti v službo

Vozne skupnosti

Med sodelavci (zaposlenimi) opogumljajmo uporabo javnih prevoznih sredstev, vozne skupnosti in delitev avtomobilov. Ti načini so hkrati bolj zabano in lahko pozitivno vplivajo na odnose med sodelavci.

Dogovorimo se s sodelavci, pa tudi sosedi ali znanci, ki imajo isto pot, da se peljemo skupaj, stroške pa lahko razdelimo. Na delovnem mestu lahko naredimo seznam ljudi, ki stanujejo drug blizu drugega in ga razdelimo sodelavcem; deodajalca pa prosimo, naj s privilegiji (npr. brezplačno parkirno mesto) podpre zamisel »voznih skupnosti«.

Javni promet

Za potovanje na sestanke in opravke uporabimo javna prevozna sredstva, pojdimo peš ali vzemimo kolo. Zadnja dva načina sta tudi koristna za zdravje. Zaposlenim lahko ponudimo vozovnice za javni promet namesto uporabe taksijev ali (službenih) avtomobilov.

Delitev avtomobilov

Izposoja avtomobilov za čas, ko ga nekdo drug ne potrebuje, predstavlja pomemben način za izkoriščenost avtomobilov.

Združevanje opravkov

Poskusimo združevati opravke na enem mestu, s čimer poleg goriva prihranimo tudi čas.

Vzdrževanje

Če se moramo v službo voziti z lastnim avtom, se prepričajmo, da je naš avto dobro vzdrževan in se držimo načel pametne vožnje.

Vsaj enkrat mesečno preverimo, ali so gume dovolj napihnjene, in sicer, ko so hladne. Polne gume imajo prednje okoli 2.2 bara in zadnje okoli 2 bara.

Pametna vožnja

Ne pospešujemo preveč, ne startajmo prehitro, ne zavirjamo brez potrebe, ne vozimo prehitro.

Uporabljajmo pravilno prestavo. Vožnja v nižji prestavi kot je potrebna, prekomerno porablja gorivo, kakor tudi vožnja po klancu in ovinkih v najvišji prestavi.

Za vžig porabimo manj bencina kot za prazen tek - če ocenimo, da bomo morali stati več kot 10 sekund, izključimo motor.

Premišljen nakup

Pred nakupom avtomobila premislimo o primernih lastnostih: v kolikor ga bomo uporabljali pretežno za mestno vožnjo, ne potrebujemo štirikolesnega pogona in velikega avtomobila.

V pisarni

Naj si stroji odpočijejo

Ugasnimo luči, zaslone, računalnike, fotokopirne stroje, radije na koncu dneva pa tudi vsakokrat, ko jih dlje časa ne potrebujemo.

Vključimo funkcijo "sleep" ali "tiho" tako, da se bo naprava prilagodila zmanjšanim potrebam vsakokrat, ko je ne bomo potrebovali. To lahko zmanjša porabo energije za kar 70%.

Čeprav so ohranjevalniki zaslona zabavni in raznoliki, se nanje ne zanašajmo, če želimo prihraniti energijo. V zaslonu zares ohranjajo samo fosfor.

Stanje pripravljenosti nas drago stane

Ste kdaj opazili, da na računalniku ali tiskalniku kakšna lučka ostane prižgana, četudi ste napravo ugasnili? Večina pisarniških naprav tudi, ko so ugasnjene, porablja energijo. V t. i. "stand-by mode" oz. stanju pripravljenosti naprave namreč uporabljajo skoraj toliko elektrike kot kadar delujejo. Zato se opremimo z vtičnico, ki ima stikalo, in stikalo konec delovnega dne preprosto izklopimo. Tako preprečimo nepotrebno koriščenje elektrike.

Izkoristimo dnevno svetlobo

Zmanjšajmo absolutno potrebo po energiji tako, da maksimalno izkoristimo naravno svetlobo.

Kakšen faks?

Za učinkovito izrabo energije, izberimo inkjet faks. Ti v stanju pripravljenosti porabijo manj energije – le okoli 10% energije, ki jo potrebuje laserski faks.

Bodimo sodobni

Koristimo elektronske datoteke namesto papirnih. Ne le, da je to je odličen način za prihranek časa, denarja, prostorskih potreb, po elektronskih datotekah je tudi lažje iskati, jih spreminjati in kombinirati.

Kakšen računalnik?

Prenosni računalniki porabijo le okoli 10% energije, ki jo potrebujejo namizni računalniki; porabijo manj namiznega prostora in so skoraj popolnoma tiha (nobene porabe energije za hrupen ventilator).

Večji zasloni so močnejši. 14-inčni zaslon porabi do 50% več energije od 10-inčnega.

Zavzemimo se za resnične spremembe

Vire elektrike priklopimo na "zeleno" energijo, pridobljeno iz obnovljivih virov energije. Pri nakupu se odločimo za energetske učinkovite naprave.

Podpirajmo okolju prijazna podjetja.

Skozi naročila in izbiro sodelovanja s podjetji lahko jasno promoviramo učinkovito uporabo energije, zmanjševanje porabe vode in zmanjševanje odpadkov.

Kadar se odločamo za prenovu ali gradnjo v pisarni, raziščimo opcije »zelenih gradnje« in se zavedajmo, da so to dolgoročno pametne naložbe.

Virtualno je dobro

Bodimo prijaznejši okolju s tem, da sestanke vodimo s pomočjo telefona, videa ali interneta, kadarkoli je to mogoče.

Če že moramo leteti, načrtujmo potovanje dovolj vnaprej in združimo čimveč nalog v eno potovanje.

Resnična cena fotokopij

Fotokopirni stroji porabijo več energije na enoto kot katerikoli drug del pisarniške opreme. Kopirajmo obojestransko! To zmanjšuje porabo energije, stroškov papirja in količino odpadkov. (Energija potrebna za proizvodnjo papirja več kot prevlada nad energijo, potrebno za tiskanje podobe na papirju.)

Recikliranje je vodilo!

Reciklirajmo vse, kar lahko; papir, lončke za napitke, tonerje in kartuše za tiskalnike itd. Še prej vse, kar lahko, ponovno uporabimo.

Naročnine delimo

Delimo s sodelavci naročila na tednike in strokovne revije namesto da je naročnik vsak posamezno.

Svoje ime izvzemimo iz poštnih seznamov za nenaročene in neželjene publikacije.

Pametno s papirjem – in še enostavno je

Zaskrbljeni zaradi odpadkov? Zmanjševanje porabe in ponovna uporaba papirja so med najlažjimi načini za okolju bolj prijazno obnašanje in za zmanjšanje stroškov.

- E-pošto, publikacije, poročila in ostale dokumente tiskajmo le kadar tiskano verzijo nujno potrebujemo.
- Tiskajmo in fotokopirajmo obojestransko! Osnutki še posebej ne potrebujejo snežno belega papirja.
- Uporabljajmo e-pošto namesto faksa, tako da dokumente pošiljamo kot priponke.
- Odpadni papir vedno uporabimo še na prazni strani, preden ga odvržemo.
- Urejajmo dokumente na zaslonu namesto da jih tiskamo in jih ročno popravljamo na papirju.
- Faksirajmo dokumente direktno iz računalnika, brez vmesnega tiskanja. Kadar ni nujno, lahko naslovno stran izpustimo ali uporabimo samolepilni listek.
- Ves papir vedno zbirajmo ločeno.
- Kupujmo le tiste papirne izdelke, ki vsebujejo visok delež recikliranega papirja. Za proizvodnjo enega lista nerekicliranega belega papirja je potrebna bistveno več energije kot za proizvodnjo enega lista recikliranega papirja, da o sekanju dreves in uporabi zdravju škodljivih belil niti ne govorimo!

Odmor za kosilo

Tudi kosilo šteje!

Rajši kot za dostavo hrane z množico (plastičnih) odpadkov se odločimo za resnični odmor od dela in kosilo pojeimo iz pravih krožnikov. V kolikor kosilo prinesemo s seboj, uporabimo embalažo, ki je večkratno uporabljiva. Če želimo hrano iz restavracije vzeti s seboj, se izognimo zavijaju hrane v stiroporno embalažo; ta je nerazgradljiva in ostane odpadek za vedno.

V službi imejmo svojo stalno skodelico ali kozarec, ki je boljša alternativa vedno novim, plastičnim skodelicam in še prijetnejša za pitje. Sodelavcem predlagajmo, da storijo enako.

V šoli

Kratek vodič za ekofrajerje

Zelena mašina

Čeprav imamo načeloma radi idejo dobrohotnosti v odnosu do okolja, koliko izmed nas lahko zares reče, da ga aktivno ščiti??

Tukaj je nekaj nasvetov za enostavno-zabavno eko-prijaznost.

Moč tuša

Namesto, da se namakaš v banji, se osveži pod tušem. Kopanje v banji lahko uporabi do petkrat toliko vode kot tuš. Če se že kopaš, se prepričaj, da je ne prenapolniš.

Recikliraj in živi

Recikliraj vse stvari, ki jih ne potrebuješ. Presenečen/a boš, koliko stvari se pravzaprav lahko reciklira. Ekološki otok mora biti blizu tvojega doma. Lahko se povežeš z lokalno skupnostjo, da se pozanimаш ali predlagaš, naj namestijo še kakšnega bližje tebi.

Bodi pozoren/a na letne odvoze kosovnega materiala.

Peš se daleč pride

Namesto, da se povsod voziš, skoči na avtobus, pojdi peš ali najbolje – s kolesom. Pomisli na dozo rekreacije, ki jo s tem opraviš. Če nisi družinski voznik, spodbudi svoje domače, da manj uporabljajo avto. Reci, da boš v šolo rajši šel/šla peš kot da te starši zapeljejo z avtom.

Dol z ogrevanjem

Zmanjševanje temperature v stanovanju za samo 1 stopinjo lahko zmanjša račune za ogrevanje za 10% in je dobro za okolje. Razliko boš komaj opazil/a, vendar boš deloval/a v boju proti globalnemu segrevanju.

Zatemnitev!

Sliši se očitno, toda presenečen/a boš, koliko ljudi pusti luči prižgane, ko gredo zdoma. To se nanaša tudi na ostale električne naprave. Če jih ne uporabljaš, jih ugasni. Koliko izmed vas pusti televizor v stanju pripravljenosti? Četudi je to, da je nepopolno ugašanje vzrok za drastično zmanjševanje naftnih rezerv, navadno pretiravanje, se zavedaj, da z enostavnim ukrepom popolnega izklopa televizorja, prispevaš svoje.

Velika zmrzal

Ne puščaj vrat hladilnika odprtih dlje kot je to potrebno, saj to pomaga hladnemu zraku, da izhaja in hladilnik mora porabiti več energije, da doseže prejšnjo temperaturo. Iz istega razloga se izogibaj postavljanju tople ali vroče hrane naravnost v hladilnik, temveč najprej dovoli, da se ta ohladi. Poskrbi, da bo zmrzovalnik v vašem stanovanju redno odmrznjen, da bo tako deloval učinkovito in ceneje. Zakaj se ne bi ponudil/a, da (morda za nekaj žepnine) odmrzneš zmrzovalnik ti?

Recikliranje je in!

List na list

Ne zalučaj starih časopisov in revij naravnost v smeti! Rajši jih prihrani za šolsko zbiranje papirja ali čimprej oddaj v zbiralnik.

Papir je eden najenostavnejših materialov za reciklažo in nekja, kar skoraj vsak uporablja vsak dan, zato je pomembno, da ga čimbolje izkoristimo v reciklažni verigi in tako prihranimo sečnjo še večih dreves.

Pločevinka gre

Če si zasvojen/a s sokovi, naredi svoje, da prihraniš in recikliraš svoje pločevinke. Pločevinke so navadno narejene ali iz aluminijuma ali jekla; na tvoji pločevinki je skoraj zagotovo zapisano, iz katerega materiala je narejena.

Eden izmed enostavnih načinov, da preveriš iz katerega materiala je pločevinka narejena, je ta, da prisloniš magnet na rob pločevinke. Če se magnet ne sprime, je torej aluminij.

Preveri, katere vrste pločevink sprejme tvoj lokalni ekološki otok. Če ne sprejema tiste vrste pločevnik, ki bi jih rad/a odvrigel/a, pokliči na lokalno skupnost in se pozanimaj, kje lahko to pločevinko recikliraš.

Pločevnike, ki vsebujejo hrano, lahko pravtako recikliraš, vendar jim moraš odstraniti nalepke in jih splakniti.

Vsako steklo je primerno za recikliranje, kakršnekoli barve že je. Nekateri zbiralniki zahtevajo posebno barvo stekla, drugi pa niso tako zahtevni.

Karkoli recikliraš, naj bo to kozarec za vlaganje ali steklenica, prepričaj se, da je čisto in da je brez nalepk. Če imaš težave z odstranjevanjem nalepk, jih za nekaj časa namoči v (topli) vodi in lepilo se bo vdalo.

Obleka naredi človeka

Če si naveličan/a svoje stare garderobe in želiš posodobiti svoj izgled, ali pa si samo prerasel/a svoje obleke, ne odvrzi svojih starih oblek v smeti. Lahko jih odneseš v lokalno dobrodelno ustanovo, ali pa – če obstaja v tvoji bližini – v zabojnik za obleke.

Če recikliraš svoje stare obleke, se prepričaj, da so čiste preden jih doniraš. Ne skrbi, če so izven mode – vsaka donacija bo našla hvaležnega prejemnika.

Dobre knjige

Knjige so super, ampak lahko postanejo odveč in enkrat, ko si jih prebral/a nekajkrat, jih ne želiš več predstavljati iz enega konca na drugega.

Dobrodelne ustanove ali antikvariatii vedno iščejo stare knjige in veliko zbiralnikov dovoli, da odložiš svoje knjige. Ni tako pomembno, da so knjige v najboljšem stanju, da le ne manjkajo strani.

Naj muzika igra

Zdaj, ko se ljudje bolj poslužujemo MP3 predvajalnikov, se povsod kopičijo neželeni Cdji ali kasete. Zakaj jih ne bi podaril/a dobrodelni ustanovi, mladinskemu centru, klubu ali šoli in še nekomu omogočil/a, da sliši tvoje najljubše stare komade? Seveda, če imaš svoje absolutne favorite, brez katerih ne moreš živeti, jih zadrži za primer, da bi tvoj MP3 predvajalnik zbrisal posnete pesmi.

Najprej steklo

Vsi kopičimo ogromno smeti iz dneva v dan, vendar lahko z recikliranjem prihranimo nekaj prostora, naredimo svoje za okolje in morda pomagamo v dobrodelne namene.

Voda

Kako si umivam zobe?

Reši nalogo:

Recimo, da v tvojem mestu živi 30,000 ljudi. Predpostavljamo, da si večina ljudi umiva zobe medtem ko voda teče iz pipe, in da ostali (ki jih je po številu manj) odprejo pipo samo kadar morajo izplakniti usta in zobno ščetko.

Pretok vode je 2 litra na minuto in v povprečju si ljudje umivajo zobe 3 minute.

Drugi način (zapiranje vode, kadar je ne potrebujemo za izplakovanje) porabi dvakrat manj vode (približno 1 liter).

A: Koliko vode bi porabili letno, če bi vsak v mestu med umivanjem zob pustil teči vodo?

B: Koliko vode bi porabili na dan, če bi vsak odprl pipo samo za potrebe izplakovanja ust in zobne ščetke?

C: Koliko vode lahko prihranimo letno, če vsak uporablja drugi način?

D: Koliko litrov vode letno lahko prihraniš, če odpreš vodo samo za izplakovanje ust in zobne ščetke?

E: Ali veš, koliko ljudi v Afriki bi lahko s to vodo preživel en dan?

Te zanimajo pravi [odgovori](#)?

Odgovori

Odgovor na **vprišanje A**: 131,400,000 litrov

Odgovor na **vprišanje B**: 21,900,000 litrov

Odgovor na **vprišanje C**: 109,500,000 litrov

Odgovor na **vprišanje D**: 1825 litrov

Če si na odgovore odgovoril pravilno, ti **čestitamo!**

V naravi

Med sprehodom po gozdu...

- Sledim obstoječim potem v majhnih skupinah.
- Se izogibam občutljivim območjem, predvsem močvirjem in nestabilnim pobočjem.
- Se ustavim samo na področjih, kjer moja prisotnost ne bo uničila rastja.
- Kampiram samo na primernih področjih, najbolje v urejenih kampih.
- Se učim o avtohtonih živalih in jih ne motim.
- Se ne približujem živalim potem ko so me opazile.
- Pustim živalim jesti njihovo naravno hrano. Ponujanje človekove hrane lahko škoduje njihovem naravnem prehranjevanju in obnašanju.
- Se z ognjem obnašam odgovorno.
- Pustim izgoreti ogenj do belega pepela in ga popolnoma pustim ohladiti.
- Umijem vso posodo vsaj 100 m od najbližjega vodnega vira.
- Uporabljam čimmanj praškov.
- Odpadke odlagam na za to primernih odlagališčih.
- Svoje odpadke vzamem s seboj.
- Ne nabiram rož.

Nakupovanje

Kako pametno nakupujem...

- Preden grem v trgovino, pripravim seznam. Ta mi ne le pomaga, da se spomnim tistega, kar potrebujem, temveč mi tudi prepreči, da kupim stvari, ki jih ne potrebujem, pa so pritegnile moje oko.
- V trgovino vedno vzamem vrečko iz blaga ali košaro. Te so okolju prijazne in trajajo dlje.
- Preučim način, na katerega so proizvodi pakirani in se odločim za tistega, ki bo po uporabi povzročil najmanj odpadkov.
- Odločim se za proizvode, ki so prijazni okolju, ne pa za tiste, ki so najbolj oglaševani ali popularni.
- Kupujem lokalno proizvedene izdelke, ki niso povzročili na tone emisij toplogrednih plinov še preden so jih položili na police trgovine.
- Kupujem čim manj zmrznjenih živil, ki zahtevajo energijo za zmrzovanje in odtajanje, poleg tega pa so polna konzervansov in aditivov, ki so zdravju škodljivi.
- Ne podpiram »kupovanja za užitek«. Za ta namen si vzamem čas za posebne aktivnosti, na primer, grem v kino, bazen ali na sprehod v naravo.